

УДК 341.96:340.137

САВАНЕЦЬ Л. М.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри міжнародного права та європейської інтеграції
Тернопільського національного економічного університету

ACQUIS COMMUNAUTAIRE З ЄВРОПЕЙСЬКОГО СПОЖИВЧОГО ПРАВА

Анотація. У статті досліджується *acquis communautaire* з європейського споживчого права. Автор розглядає сучасні тенденції Європейського Союзу до зміни типу мінімальної гармонізації європейського законодавства у сфері захисту прав споживачів на повну гармонізацію. Особливу увагу приділено аналізу норм Директиви 2011/83/ЄС про права споживачів.

Ключові слова: *acquis communautaire*, європейське споживче право, захист прав споживачів, повна гармонізація, мінімальна гармонізація, Директива 2011/83/ЄС про права споживачів.

Постановка проблеми. Однією із найбільш розвинених галузей права Європейського Союзу (далі – ЄС) в умовах сьогодення є споживче право, адже відповідно до ст. 153 Договору про заснування ЄС та ст. 38 Хартиї основних прав ЄС до пріоритетних завдань ЄС належить забезпечення високого рівня захисту прав споживачів. З метою підвищення ефективності правового регулювання договірних відносин за участю споживачів активно проводяться роботи щодо гармонізації законодавства 28 держав – членів ЄС. Вважаючи споживача слабшою стороною в зобов'язанні, європейський законодавець визначає захист його прав своїм безпосереднім обов'язком. В останні роки спостерігається зміна рівня гармонізації європейського законодавства у сфері захисту прав споживачів з мінімальної на повну (максимальну) гармонізацію. Зазначена тенденція, окрім значних переваг, містить і численні недоліки, що потребують ґрунтовного наукового аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній правовій науці питанню *acquis communautaire* з європейського споживчого права не приділено належної уваги. Особливі питання проблематики висвітлені у працях зарубіжних дослідників, зокрема таких, як Г. Вагнер, Т. Вільгельсон, Г. Кемперінк, Г. Міклітц, Н. Райх, Й. Стук, Ф. Цолль, І. Шляхтін.

Метою статті є дослідження сучасного *acquis communautaire* з європейського споживчого права, аналіз основних положень Директиви

2011/83/ЄС про права споживачів, переваг та недоліків зміни рівня гармонізації європейського законодавства у сфері захисту прав споживачів.

Виклад основного матеріалу дослідження. 13 червня 2014 року набула чинності Директива 2011/83/ЄС про права споживачів, прийнята 25 жовтня 2011 року. Основною метою її прийняття було прагнення покращити внутрішній ринок ЄС для більш повного використання його потенціалу шляхом запровадження однакового правового регулювання в ЄС і тим самим полегшити укладення транскордонних договорів, підвищити розвиток підприємництва та забезпечити можливість виходу суб'єктів господарювання на ринки усіх держав – членів ЄС.

Робота над проектом Директиви 2011/83/ЄС про права споживачів тривала понад 4 роки. У лютому 2007 року Європейська комісія видала Зелену книгу, метою якої був перегляд восьми директив у сфері прав споживачів [1], зокрема Директиви 85/577/ЄЕС про захист прав споживачів щодо договорів, укладених поза приміщенням підприємства, Директиви 90/314/ЄЕС про організовані туристичні подорожі, відпочинок з повним комплексом послуг та комплексні турне, Директиви 93/13/ЄЕС щодо несправедливих умов споживчих договорів, Директиви 94/47/ЄС щодо захисту прав покупців за деякими положеннями договору про покупку права на короткострокове використання нерухомого майна, Директиви 97/7/ЄС про захист прав споживачів у дистанційних контрактах, Директиви 98/6/ЄС про захист споживачів при зазначенні цін на товари, що пропонуються споживачам, Директиви 98/27/ЄС про судові заборони з метою захисту інтересів споживачів, Директиви 1999/44/ЄС про певні питання продажу та гарантії товару споживання. Цей документ (Зелена книга), на думку єврокомісара М. Куневі, став наріжним каменем розвитку європейського споживчого права та політики [2, с. 956].

За результатом проведення кодифікаційних праць щодо захисту прав споживачів сфера предмету була обмежена виключно двома питаннями – регулювання купівлі-продажу товарів за договорами, укладеними на відстані та поза торговельними або офісними приміщеннями підприємства. Також Директива 2011/83/ЄС про права споживачів внесла зміни до Директиви 93/13/ЄЕС щодо несправедливих умов споживчих договорів та Директиви 1999/44/ЄС про певні питання продажу та гарантії товару споживання та скасувала Директиву 85/577/ЄЕС про захист прав споживачів щодо договорів, укладених поза приміщенням підприємства, і Директиву 97/7/ЄС про захист прав споживачів у дистанційних контрактах.

Необхідність прийняття Директиви 2011/83/ЄС про права споживачів зумовлена існуванням істотних відмінностей у внутрішньому законодавстві держав – членів ЄС у сфері захисту прав споживачів. Адже попередньо здійснена мінімальна гармонізація європейського споживчого права надавала державам – членам ЄС можливість встановлювати у національному законодавстві вищий рівень захисту прав споживачів, що породжувало існування відмінностей у регулюванні споживчих договорів і, як наслідок,

істотних перешкод для функціонування внутрішнього ринку ЄС. При цьому збільшувалися витрати суб'єктів господарювання на транскордонний продаж товарів і надання послуг, підірвалася довіра споживачів до внутрішнього ринку ЄС. Домінуюча у споживчому праві ЄС мінімальна гармонізація не визначала однакових умов конкуренції, сприяла надходженню інвестицій у держави, у яких діють найнижчі стандарти захисту прав споживачів та вимоги до здійснення підприємницької діяльності. Саме тому з метою створення для суб'єктів підприємницької діяльності рівних конкурентних умов на внутрішньому ринку ЄС для Директиви 2011/83/ЄС про права споживачів було обрано тип максимальної гармонізації. Даний тип гармонізації встановлює заборону дії або прийняття в національному праві держав – членів ЄС норм щодо захисту прав споживачів інших, ніж ті, котрі встановлені в Директиві, якщо інше нею не передбачено (ст. 4 Директиви 2011/83/ЄС про права споживачів).

У Директиві 2011/83/ЄС про права споживачів закріплено можливість держав – членів ЄС встановлювати в національному праві положення про незастосування її окремих норм. Так, з метою уникнення додаткових витрат суб'єктами підприємницької діяльності відповідно до ч. 4 ст. 3 Директиви 2011/83/ЄС про права споживачів держави – члени ЄС можуть прийняти рішення про незастосування положень Директиви до договорів, укладених поза торговельними або офісними приміщеннями підприємства, предмети яких мають невисоку вартість. Зміст та обсяг поняття «невисока вартість» визначається на національному рівні в межах 50 євро. Наприклад, законодавець Республіки Польщі в Законі «Про права споживачів» від 30 травня 2014 року [3], прийнятому з метою імплементації Директиви 2011/83/ЄС про захист прав споживачів у внутрішнє законодавство, закріпив у ч. 1 ст. 3 положення про незастосування інформаційних обов'язків, передбачених Директивою, до договорів, укладених поза торговельними або офісними приміщеннями підприємства, якщо вартість його предмета становить суму не більшу, ніж 50 злотих.

У випадку укладення споживачем одночасно двох або більше договорів із взаємопов'язаними предметами визначається їх сукупна вартість, яка не повинна перевищувати встановлену в національному праві суму з граничним обсягом 50 євро.

Іншим прикладом незастосування норм Директиви 2011/83/ЄС про права споживачів може слугувати абз. 2 ч. 4 ст. 7, за яким у національному законодавстві держав – членів ЄС, що імплементують норми Директиви, можливе застереження про відсутність обов'язку в суб'єкта підприємницької діяльності надавати споживачу усю інформацію, передбачену в Директиві, за умов: 1) укладення договору на відстані в письмовій формі або на іншому постійному носіїві; 2) предметом договору є послуга з ремонту або технічного обслуговування; 3) взаємні договірні зобов'язання повністю виконуються сторонами в момент укладення договору; 4) ціна договору не перевищує 200 євро.

Норми Директиви 2011/83/ЄС про права споживачів мають імперативний характер, а тому будь-які умови договору, що скасовують або обмежують права споживача, визначені Директивою, не мають для нього обов'язкової сили.

Попередньо прийняті та скасовані Директивою 2011/83/ЄС про захист прав споживачів Директива 85/577/ЄЕС про захист прав споживачів щодо договорів, укладених поза приміщенням підприємства, та Директива 97/7/ЄС про захист прав споживачів у дистанційних контрактах були побудовані за типом мінімальної гармонізації, що дозволяв з метою підвищення рівня захисту прав споживачів доповнювати встановлені в них правила у національному законодавстві держав – членів ЄС. Директива 2011/83/ЄС про захист прав споживачів становить щодо цього істотну законодавчу новелу, оскільки положення стосовно інформаційних вимог, права відмови від договору, укладеного на відстані чи поза торговельними або офісними приміщеннями підприємства, стали об'єктом повної гармонізації.

Вперше у праві ЄС у Директиві 2011/83/ЄС про права споживачів, закріплені переддоговірні інформаційні обов'язки щодо договорів інших, ніж договори, укладені на відстані чи поза торговельними або офісними приміщеннями підприємства. Зважаючи на те, що реалізація споживачем права на отримання інформації у випадку укладення такого типу договорів є значно складнішою, ніж у порівнянні з договорами, укладеними на відстані чи поза торговельними або офісними приміщеннями підприємства, у науковій літературі дана новела законодавця отримала позитивну оцінку [4, с. 9; 5, с. 124]. У восьми пунктах ч. 1 ст. 5 Директиви містяться інформаційні вимоги стосовно суб'єктів господарювання та їх пропозицій укласти договір, обов'язків споживачів, умов постачання, а також основних правових наслідків укладення договору. Водночас не визначено форми виконання інформаційних обов'язків суб'єктами господарювання у випадку укладення договору в приміщенні підприємства, що, на нашу думку, зумовить на практиці виникнення низки проблем. Необхідність реалізації встановлених інформаційних вимог обмежується винятками зі сфери застосування норм Директиви (ч. 3 ст. 3), укладення побутових договорів, що виконуються в момент укладення (ч. 3 ст. 5). Інформація також не надається, якщо вона впливає з самих обставин укладення договору (ч. 1 ст. 5) або не вимагається з урахуванням його предмету.

Варто зазначити, що переддоговірні інформаційні вимоги до договорів, укладених на відстані чи поза торговельними або офісними приміщеннями підприємства, що містяться у ч. 1 ст. 6 Директиви 2011/83/ЄС про права споживачів, були значно розширені у порівнянні із вимогами Директиви 85/577/ЄЕС про захист прав споживачів щодо договорів, укладених поза приміщенням підприємства, та Директиві 97/7/ЄС про захист прав споживачів у дистанційних контрактах.

Сукупність усієї інформації, наданої споживачу перед укладенням договору на відстані чи поза торговельними або офісними приміщеннями

підприємства, згодом стає частиною договору (ч. 5 ст. 6 Директива 2011/83/ЄС про права споживачів).

Ще однією новелою європейського споживчого права є запровадження на підставі Директиви 2011/83/ЄС про права споживачів єдиних для ЄС засад відмови від договору (ст. ст. 9–16) та встановлення права споживачів протягом 14 днів в односторонньому порядку відмовитися від договору, укладеного на відстані чи поза торговельними або офісними приміщеннями підприємства (ч. 1 ст. 9).

Тип повної гармонізації законодавства ЄС містить у собі небезпеку поширення на мінімальний набір стандартів режиму максимальних вимог, чим фактично знижується рівень захисту прав споживачів. З метою уникнення цієї небезпеки Директива 2011/83/ЄС про права споживачів встановлює досить широкий і детальний перелік інформаційних вимог, що підлягають наданню споживачеві. З одного боку, це забезпечує можливість володіння споживачем необхідною інформацією при прийнятті рішення про укладення договору. Але з іншого боку, значний обсяг обов'язкової інформації, її невідокремлення від інших стандартних умов договору призводить до зворотного ефекту – відмови споживача від її уважного вивчення. По суті, здійснюючи лише часткове регулювання, Директива 2011/83/ЄС про права споживачів не зумовила одноманітності та правової визначеності, як цього очікувалося. Імплементация її положень до національного законодавства демонструє, що цілі повної гармонізації все ще далекі від досягнення. Так, виконуючи директиву, держави – члени ЄС використовували різні засоби звуження або, навпаки, розширення сфери застосування положень, що імплементуються. Наприклад, на відміну від інших держав-членів, Франція не виключила договори, визначені у ст. 3 Директиви 2011/83/ЄС про права споживачів (у тому числі пакетні тури), з-під дії інформаційних вимог у разі укладення договору в торговому підприємстві. А тому, пропонуючи пакетні тури в більшості правових систем, продавець не зобов'язаний інформувати споживачів про порядок прийняття претензій або про існування правових гарантій і повинен це зробити, якщо до майбутнього договору буде застосовуватися французьке право. У деяких державах – членах ЄС (наприклад, у Франції та Португалії) інформація надається споживачам на мові держави їхнього місця проживання, перебування або місцезнаходження, в інших державах (наприклад, Бельгії, Нідерландах, Великобританії) допускається інформування мовою країни продавця. У випадку ненадання передбаченої Директивою 2011/83/ЄС про права споживачів інформації в Нідерландах договір розривається на основі законодавства про недобросовісні комерційні практики, оскільки вважається, що споживач уклав договір за відсутності у нього такої інформації. Проте в більшості інших правових систем договір може бути розірваний тільки тоді, коли споживач доведе, що відсутність інформації ввела його в оману. Наведене свідчить про неусунення в повній мірі відмінностей у національних законодавствах держав – членів ЄС у сфері захисту прав споживачів [6].

Доцільно також звернути увагу на те, що директиви ЄС, побудовані за типом повної гармонізації, не визначають правових наслідків за порушення регулятивних правил, встановлених в актах, гармонізуючих законодавство ЄС. Так, у ст. 24 Директиви 2011/83/ЄС про права споживачів тільки міститься положення про те, що санкції за порушення встановлених правил повинні бути ефективними, пропорційними та стримувальними. Погоджуємося з позицією І. Шляхтіна, що відсутність єдиних наслідків порушення регулятивних правил не сприяє реальному створенню однакового правового режиму на єдиному ринку інтеграційного об'єднання [6].

Усі питання у сфері захисту прав споживачів, що не врегульовані у Директиві 2011/83/ЄС про права споживачів, а саме визначення правосуб'єктності сторін договору, їх договірної відповідальності, прямої відповідальності виробника, примусового виконання договору, розірвання договору у випадку його невиконання та інші, є предметом регулювання норм національного законодавства держав – членів ЄС.

Положення Директиви 2011/83/ЄС про права споживачів застосовуються до договорів, укладених після 13 червня 2014 року. Оцінку ефективності регуляторного впливу норм Директиви на споживчі договори, укладені на відстані чи поза торговельними або офісними приміщеннями підприємства, повинна здійснити Європейська комісія та представити відповідний звіт Європейському парламенту та раді до 13 грудня 2016 року. За необхідності разом зі звітом мають податися законодавчі пропозиції щодо адаптації норм Директиви до змін у сфері захисту прав споживачів.

Однією з причин здійснення повної гармонізації законодавства у сфері захисту прав споживачів була необхідність підвищення довіри споживачів до внутрішнього ринку ЄС. Проте у науковій літературі стосовно цього велися численні дискусії. Багатьма авторами була здійснена критика необхідності саме повної гармонізації щодо *acquis communautaire* з прав споживачів [7, с. 47; 8, с. 474–478]. У численних наукових доробках обґрунтовувалася доцільність мінімальної гармонізації європейського споживчого права, що дозволяла б існувати відмінностям у сфері регулювання [9, с. 28–31], зумовлених культурними, соціальними та правовими особливостями держав – членів ЄС [10, с. 111]. Вважаючи неможливим здійснення повної гармонізації споживчого законодавства в ЄС, Ф. Цолль зазначає, що це призводить до парадоксальної ситуації, за якої, з одного боку, горизонтальна Директива містить повну (або майже повну) замкнену систему вичерпних правил, а з іншого боку, ці правила витягнуті з певного невідомого контексту. Це, у свою чергу, може призвести до зупинення процесу європеїзації приватного права та унеможливить застосування європейського права, побудованого на особливостях національних правових систем [11, с. 286].

Зміна мінімальної гармонізації на повну призводить до зниження рівня захисту споживачів у тих державах-членах ЄС, де чинне до моменту прийняття Директиви 2011/83/ЄС про права споживачів законодавство встановлювало більший ступінь захисту споживачів у порівнянні з Дирек-

тивною 1999/44/ЄС про певні питання продажу та гарантії товару споживання. Більше того, гармонізація лише основних аспектів споживчого права зумовлює виникнення проблеми невизначеності в праві, розмежування гармонізованої сфери та договірного права в цілому, що не зазнало змін від гармонізації [12, с. 24]. Вважаємо, що регулювання споживчого договору неможливе без взаємозв'язку з загальними нормами договірного права та приватного права в цілому. На існування тісного взаємозв'язку норм європейського споживчого права та норм договірного права держав – членів ЄС неодноразово звертав увагу і Суд справедливості ЄС. Так, у справі *Freiburger Kommunalbauten* [13] суд вказав на необхідність застосовувати при оцінці несправедливих умов договору норми Директиви 93/13/ЄЕС щодо несправедливих умов споживчих договорів, а також норми національного договірного права.

Співвідношення основних положень *acquis communautaire* щодо споживчого договору та загальних засад договірного права є складним та може призвести до виникнення ряду правових проблем, зокрема існування у державах-членах ЄС відмінних механізмів захисту прав та інтересів суб'єкта господарювання як сторони договору, укладеного з іншим суб'єктом господарювання, та договору, укладеного із споживачем.

Слід враховувати також те, що у випадку повної гармонізації висуються високі вимоги до якості *acquis communautaire*, оскільки вона залишає національному законодавцю менше можливостей для виправлення юридично-технічних недоліків європейського законодавства [14, с. 229].

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у даному науковому напрямі. Європейський законодавець у питаннях захисту прав споживачів віддавав перевагу типу мінімальної гармонізації, надаючи національним правопорядкам свободу в забезпеченні споживача більш високим рівнем захисту. Проте в останні роки тип гармонізації споживчого законодавства змінився з мінімального на повний, що передбачає однаковий рівень захисту прав споживачів в усіх державах – членах ЄС.

Директива 2011/83/ЄС про права споживачів, як і всі закони, прийняті в державах – членах ЄС з метою імплементації її положень, є важливим кроком у напрямі гармонізації споживчого права в Європі. Її прийняття стало основою запровадження спільного та однакового правового регулювання у сфері споживчого права, підвищення рівня захисту прав споживачів у ЄС. Водночас недостатньо зрозумілими залишаються питання сфери застосування положень Директиви 2011/83/ЄС про права споживачів, зокрема стосовно договорів, що традиційно не розглядаються як договори купівлі-продажу в законодавстві держав – членів ЄС, можливості застосування споживачами способів захисту прав та інтересів, встановлених у загальних положеннях договірного права держав членів ЄС, поряд із тими, що визначені в Директиві.

Побудова Директиви 2011/83/ЄС про права споживачів за типом повної гармонізації зумовлює виникнення проблеми невизначеності в праві,

адже відбулася повна гармонізація норм споживчого права без аналогічної гармонізації загальних норм договірної права.

Література:

1. Конвенція про права дитини від 20.11.1989 р. // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 1990. – № 1. – С. 205.
2. Статус Конвенції про права дитини від 20.11.1989 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_j24.
3. Титова Т.А Конвенция о правах ребенка в системе общей регламентации прав человека : автореферат дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.10 / Т.А. Титова ; Уральская Государственная юридическая академия. – Екатеринбург, 2000. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dissercat.com/content/konventsiya-o-pravakh-rebenka-v-sisteme-obshchei-reglamentatsii-prav-cheloveka>.
4. Баттогтох Ж. Международно-правовая защита прав детей: Международно-правовые аспекты : автореферат дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.10 / Ж. Баттогтох ; Моск. гос. ин-т междунар. отношений. – Москва, 2004. – 25 с.
5. Лінник Н.В. Міжнародно-правовий захист економічних прав дитини : автореферат дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.11 / Н.В. Лінник ; Національний університет «Одеська юридична академія» – Одеса, 2011. – 20 с.
6. Титова Т.А. Конвенция о правах ребенка ООН: причины отказа США от ратификации / Т.А. Титова // Правоведение. – 2000. – № 2. – С. 223–226.
7. Schabas W. A Commentatary on the United Nations Convention on the Rights of the Child (Article 37) / W. Schabas, H. Sax. – Martinus Nijhoff publishers, Leiden, Boston, 2006. – 96 p.
8. States with Death Penalty. 41 Federal Capital Crimes. Procon.org [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://deathpenalty.procon.org/view.resource.php?resourceID=001172>.
9. Хохлова І.В. Кримінальне право зарубіжних країн (в питаннях і відповідях) : [навч. посіб.] / І.В. Хохлова, О.П. Шем'яков. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 256 с.
10. Джинджер Э.Ф. Верховный суд и права человека в США : [учеб. пособие] / Э.Ф. Джинджер. – пер. с англ. – М. : Юридическая литература, 1981. – 392 с.
11. Thompson v. Oklahoma, 487 U.S. 815 (1988) // Case Law [Електронний ресурс]. – Режим доступу : caselaw.lp.findlaw.com/cgi-bin/getcase.pl?court=us&vol=487&invol=815.
12. Juvenile Death Sentences // The American Academy of Child and Adolescent Psychiatry Approved by Council (October 24, 2000). – [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.aacap.org/cs/root/policy_statements/juvenile_death_sentences.
13. Roper v. Simmons (03-633) 543 U.S. 551 (2005) 112 S. W. 3-d 397 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.law.cornell.edu/supct/html/03-633.ZS.html>.
14. Montaldo Ch. Death Penalty for Juveniles // Ch. Montaldo / About.com Guide. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://crime.about.com/od/juvenile/i/juvenile_death.htm.

15. *Grahan v Florida* (No. 08-7412) 982 So. 2d 43, reversed and remanded [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.law.cornell.edu/supct/html/08-7412.ZS.html>.
16. *Miller v. Alabama* (2012) No. 10-9646 567 U.S. (2012) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/10-9646.html>.
17. Epstein R. *Juvenile Injustice: The Scandal in Pennsylvania Is the Tip of an Ugly Iceberg* [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.huffingtonpost.com/dr-robert-epstein/juvenile-injustice-the-sc_b_173495.html.

Саванец Л. М. Acquis communautaire из европейского потребительского права

Аннотация. В статье исследуется *acquis communautaire* из европейского потребительского права. Автор рассматривает современные тенденции Европейского Союза к изменению типа минимальной гармонизации европейского законодательства в сфере защиты прав потребителей на полную гармонизацию. Особое внимание уделено анализу норм Директивы 2011/83/ЕС о правах потребителей.

Ключевые слова: *acquis communautaire*, европейское потребительское право, защита прав потребителей, полная гармонизация, минимальная гармонизация, Директива 2011/83/ЕС о правах потребителей.

Savanets L. Acquis communautaire from European consumer law

Summary. Presently, one of the most developed branches of EU law is consumer law. To improve the efficiency of consumer contract law conduct the harmonization of 28 Member States legislations. The European legislator considers the consumer as weaker party of obligation and defines the protection of consumer rights his direct duty. Recent years have seen changes in the level of harmonization of EU consumer law with full harmonization to minimum harmonization. This trend, in addition to significant advantages, contains numerous gaps. Directive 2011/83/EU on consumer rights, like all laws passed in the EU member states for the purpose of the implementation of its provisions, is an important step towards the harmonization of consumer law in Europe. Adoption the Directive 2011/83/EU on consumer rights was the basis for the introduction of a common and uniform legal regulation in the sphere of consumer law, increased consumer protection in the EU. However, the questions of the scope of Directive 2011/83 / EU on consumer rights are insufficiently understood. Regarding contracts traditionally are not considered as sales contracts in the Member States law. The next problem is the possibility of using consumers' ways to protect the rights and interests laid down in the general provisions of contract law EU member states, along with those defined in the Directive. Construction of Directive 2011/83 / EC on consumer rights on the type of full harmonization determines the problem of uncertainty in the law. Indeed, there was a full harmonization of consumer law without similar harmonization of general contract law rules.

Key words: *acquis communautaire*, European consumer law, consumer protection, full harmonization, minimum harmonization, Directive 2011/83/EU on consumer rights.